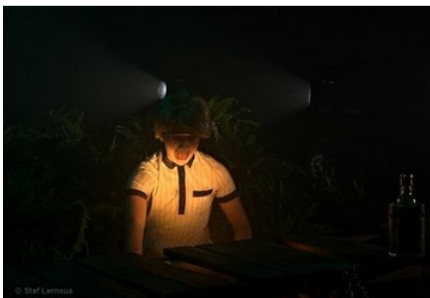
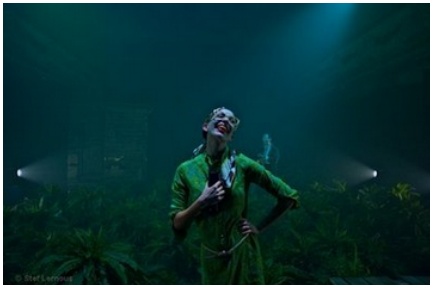

Triomferen over taalbarrières.

Al enkele maanden volg ik Platform 0090 van dichtbij, en aanvankelijk zag ik enige gelijkenis met vertalers: ze werken allebei met bronteksten, doelpubliek, ze overschrijden grenzen,... Natuurlijk is het zo dat zowel theater als vertaling meer zijn dan louter linguïstiek. Een goed voorbeeld is PLAY van Sahika Tekand dat naar Bozar kwam. PLAY was al een strak getimed spel met licht toen het opgevoerd werd in Turkije. Het Brussels publiek kreeg er nog een tweetalige ondertiteling bovenop. De technische realisatie van de ondertiteling was een hele uitdaging. De toeschouwer krijgt maar 6 seconden de tijd om de vertaling te lezen. En bovendien kan de ondertitelaar niet inspelen op improvisaties. En moest hij dit alles toepassen op een stuk met een behoorlijk hoog tempo, bijna een onmogelijke opgave.

Maar als je de vertaling negeerde en enkel focuste op de show, merkte je dat de ondertiteling eigenlijk een zuiver formeel element was, net als de Turkse dialogen voor een Turkse toehoorder. Wat letterlijk in de schijnwerpers stond, was Sahika's talent om licht in te zetten om taal te generen, te controleren en het zwijgen op te leggen. Licht en geluid stuurden het stuk richting muziek. Later, toen ik in gesprek raakte met een van de lichtregisseurs, bleek dat ze eigenlijk ook pianiste was. De grote verdienste van het Platform was dat ze voldoende universele elementen blootlegde.

De taal van het lichaam: Abattoir Fermé (GHOST)

Vanuit haar interesse om barrières te doorbreken, was samenwerken met Abattoir Fermé, een Belgisch theatergezelschap dat vooral de visuele kaart trekt, een logische stap voor Platform 0090. In Ghost werken de 'usual suspects' Kirsten Pieters, Tine Van den Wyngaert en Chiel van Berkel samen met de Turkse performer Caglar Yigitogullari. Het stuk bewijst eens te meer dat het lichaam één van de krachtigste instrumenten is om gelijk welke boodschap over te brengen.

De vier slaagden er wonderwel in de soms gruwelijke (en naar verluidt niet volledig fictieve) trip van regisseur Stef Lernous door de extreme omstandigheden van de moerassen van de Mississippi, Georgia, en Louisiana, gestalte te geven. En dit nagenoeg zonder woorden. Ik had het stuk gezien in Mechelen en had er alle vertrouwen in dat het ook zou aanslaan in Turkije, of zelfs beter zou zijn.

Verwacht het onverwachte, altijd.

Net als je stilaan begint te geloven dat kunst de macht heeft geografische grenzen te overstijgen, slaat de werkelijkheid hard toe. Op 11 juni, toen het protest al meer dan 10 dagen aanhield, openden de politietroepen van premier Recep Tayyip Erdogan het vuur op duizenden demonstranten in het Gezi Park in Istanbul. Ze werden letterlijk weggeblazen en weggeveegd door traangas, waterkannonnen en rubberkogels.

Op de geplande dag van de première van Ghost, 12 juni, ontwaakte het Taksim Plein, (het epicentrum van de protestbeweging, gelegen op niet meer dan anderhalve km van Garajistanbul) leeg, en lagen er honderden gewonden te wachten op verzorging. Erdogan voerde een nultolerantie in voor de overblijvende activisten, en

het zag ernaar uit dat er nog meer slachtoffers konden vallen. Daarom vond Abbatoir Fermé het ongepast om het stuk op te voeren en onder druk van de politieke omstandigheden besloten ze de voorstelling te annuleren. Ironisch genoeg bleven de Ghost posters, verspreid over de hele stad, rondspoken op klaarlichte dag.

